

BKv 83.

az erőszakos többszörös visszaesésről

A 2009. évi LXXX. törvény 42.§-a több ponton módosította a Btk. 137. §-át. A súlyos, erőszakos bűncselekmények elleni hatékony fellépés érdekében bevezette az erőszakos többszörös visszaeső fogalmát, amely a többszörös visszaesőkön belül speciális csoportot alkot. Ezt a 137. § 17. pontja határozza meg.

Az értelmező rendelkezések 14-17. pontjai sorolják fel a visszaesőknek minősülő bűnismétlők csoportjait. A visszaeső, különös visszaeső, többszörös visszaeső és az új (17. pont szerinti) erőszakos többszörös visszaeső négy kategóriája olyan fogalomrendszert alkot, ahol a 17. pontban megkívánt feltételek magukba építik a 14. és 16. pontban foglaltakat, illetve arra vezethetők vissza. A fogalomrendszer struktúrája tehát alulról fölfelé építkezve, a kevesebbtől a tartalmában több felé bővül, illetőleg az erőszakos többszörös visszaeső kategóriáját - a többszörös visszaesőhöz képest - mint az általánoshoz képest a különöset állapítja meg.

Az erőszakos többszörös visszaeső olyan többszörös visszaeső, aki mindhárom alkalommal személy elleni erőszakos bűncselekményt követett el. Az erőszakos többszörös visszaesőt tehát az erőszakos többszörös visszaesőkénti minősítését megelőzően már két alkalommal személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt ítélték végrehajtandó, vagy végrehajtásában részben felfüggesztett szabadságvesztésre. A személy elleni erőszakos bűncselekmények felsorolását maga a 137. § 17. pontja tartalmazza. Az erőszakos többszörös visszaesőkénti elkövetés megállapítását csak a taxáció szerinti bűncselekmények

miatti jogerős végrehajtandó (részben felfüggesztett) szabadságvesztésre ítélet alapozza meg. A törvényi felsorolás értelmezéssel nem tágítható.

Az erőszakos többszörös visszaesés a többszörös visszaesés speciális esete, úgy is felfogható, mint egy különös többszörös visszaesői kategória az erőszakos személy elleni bűncselekmények körén belül. A 137.§ 17. pontja szerinti meghatározás tehát szükségképpen magába foglalja a többszörös visszaesőkénti elítélés minden elemét azzal a többlettel, hogy már a visszaesést megalapozó egy korábbi elítélés is személy elleni bűncselekmény miatt történt. A lényeg a visszaesőkénti elkövetés ténye, amely feltételezi a törvény által megkívánt 3 éves időbeli kapcsolatot is.

Nem állapítható meg az erőszakos többszörös visszaesőkénti elkövetés, ha az elkövetőt az elbírálás alapjául szolgáló személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetését megelőzően már visszaesőként, különös visszaesőként, vagy akár többszörös visszaesőként elítélték ugyan, de ezek nem személy elleni erőszakos cselekmények miatt történtek. Ilyen esetben az újabb - személy elleni erőszakos bűncselekmény miatti - elítélése is csak az "egyszerű" 137. § 16. pontja szerinti többszörös visszaesői elkövetés megállapítását alapozhatja meg.

Az erőszakos többszörös visszaesést az sem alapozza meg, ha a többszörös visszaesőnek minősülő elkövető nagyszámú - több évre visszamenő - elítélései között valamely 3 évnél korábban történt elítélés tartalmaz személy elleni bűncselekményt, de úgy, hogy az a büntetés kiállítására vagy végrehajthatóságának megszűnésére figyelemmel visszaesést, többszörös visszaesést közvetlenül - az új elbírálendő cselekményhez viszonyítva - nem alapoz meg. Tehát a többszörös visszaeséshez vezető láncolatos elítélések - a személy elleni erőszakos bűncselekmények miatti elítélések egymáshoz

viszonyított 3 évnél hosszabb ideje esetén - sem vezetnek a Btk. 137. § 17. pontja szerinti elkövetői minőséghez.

A személy elleni erőszakos bűncselekmények miatti alapelítélést, a visszaesőkénti elítélést, mint a többszörös visszaesőkénti elítélés feltételeit mindig egymáshoz képest kell vizsgálni. Ennek megfelelően a 3 évi időtartamnak a személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt kiszabott szabadságvesztés büntetés kitöltésétől, vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetéséig kell eltelnie ahhoz, hogy a 137. § 17. pontjának előzményeképpen a visszaesőkénti elítélés jelentőséggel bírjon. Úgy szintén a személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt történt visszaesőkénti elítélés kitöltésétől vagy végrehajthatóságának megszűnésétől kell számítani az újabb 3 esztendő, amelyen belül kell megvalósulnia annak az újabb (harmadik) személy elleni erőszakos bűncselekménynek, amely - a felsorolt előzményekre figyelemmel - a 137.§ 17. pontja szerinti erőszakos többszörös visszaesőkénti minősítést megalapozza.

Az erőszakos többszörös visszaeső fogalmát bevezető rendelkezés, valamint az erőszakos többszörös visszaesőt érintő általános részi szigorítások 2009. augusztus 9-én hatályba léptek. Ez alól egyetlen kivételt képez a 97.§ (4) bekezdése, amely 2010. május 1-jén lép hatályba, a Btk. 38.§-ának (3) bekezdésével egyidőben.

Ez azt jelenti, hogy az erőszakos többszörös visszaesővel szemben bevezetett súlyosabb jogkövetkezmények alkalmazhatóságát illetően 2009. augusztus 9-étől kezdődően gyakorlatilag nincs érdemi változás.

Az értelmező rendelkezéseket érintő módosítás 2009. augusztus 9-i hatályba lépése azzal a következménnyel járt, hogy a 137.§ 17. pontja szerinti elkövetői minősítést az említett időponttól kezdve

valamennyi személy elleni erőszakos cselekmény elkövetőjével szemben alkalmazni kell, ha annak feltételei fennállnak.

Az erőszakos többszörös visszaesés megállapításához szükséges, de egyben elegendő, ha a 137.§ 17. pontjában a minősítéshez megkíván "mindhárom" alkalom közül a harmadik személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetése valósul meg úgy, hogy a korábbi két - alap, és visszaesőkénti elítélés - az új törvény hatályba lépése előtt történt, de az augusztus 9-e után megvalósítottához képest a második elítélésben kiszabott szabadságvesztés kiállításától, vagy végrehajthatóságának megszűnésétől a legújabb személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetéséig a 3 év még nem telt el.

Az erőszakos többszörös visszaesőre a törvény általános része (Btk. 97. §; 97/A.§) szigorúbb jogkövetkezményeket rendel. A súlyosabb rendelkezések részben megegyeznek a többszörös és különös visszaesőkre előírtakkal, de a büntetés enyhítésének kizárása, valamint a különös részi büntetési tétel alsó határának felemelése (97.§) csak ezzel az elkövetői kategóriával szemben hatályosul.

Budapest, 2010. február 8.

Dr. Kónya István s.k.
kollégiumvezető

Dr. Márki Zoltán s.k.
a kollégium jegyzője